

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.
Inozemstvo:
Mesečno 30 D. Letno 360 D.
Oglaš: enostolpna mra vrsta
nakrat 50 para, večkrat popus

JUGOSLAVIJA

Plačano do:
P. n. Vseučiliška knjižnica
Obvezni izvod.
Pavšalni franko.
Ljubljana.

Uredništvo:
Woltova ulica 1A. Telefon 360
Uprava:
Kerizij trg 9. Telefon 44
Kopisi se ne vračajo.
Isanjem je priložiti znamke
28 odgovor.

Ekspeze ministrskega predsednika Mussolinija.

PODROBNE IZJAVE MUSSOLINIJA O VSEH POLITIČNIH VPRAŠANJH. — MIROVNE POGODBE SE IZVEDEJO, NAJSI SO DOBRE ALI SLABE. — ITALIJANSKA POLITIKA PONOSA IN KORISTNOSTI.

Rim, 16. novembra. (Izv.) Italijanska zbornica je se danes sestala k seji, na kateri se je predstavila poslanec nova vlada. Ministrski predsednik Mussolini je imel pri tem daljši govor, v katerem je podal sledečo izjavo: V drugič — prvičkrat je bilo v maju 1915 — je italijanski narod strmoljavil kabinet in si postavil na čelo ministrstvo od zunaj, brez ozira na to, katere osebe je parlament določil. Da ve ves svet, izjavljam: Jaz sem oni, ki bo branil poslance črnih srajc, namreč fašistov, in spravil do veljave, da jih uvedem v zgodovino naroda kot vir moči za razvoj napredka in kot činitelj ravnotežja. Toda sam sem si postavil meje. Rekel sem si: najvišja modrost je, da Vas ne zapustim tudi po svoji zmagi. Sestavlil sem koalicijsko vlado, ne zato, da dobin parlamentarno večino, ki je ne potrebujem, ampak da preko strank združim vse one, ki naj rešijo narod v njegovi nevarnosti. Mussolini se potem zahvaljuje vsem svojim sodelavcem in množicam delovnih, ki so podpirali fašistovsko gibanje. S toplimi besedami se spominja zlasti

zadržanja kralja, ki se je v zadnji uri uprl poskusom reakcionarnih in tako preprečil meščansko vojno. Kar se tiče zunanje politike, je nadaljeval Mussolini, bodo, tako mislim, potem, kar imam reči, izginile mnoge bojazni. Naša zunanja politika se bo opirala na sledečo podlago: Mirovne pogodbe, najsi bodo slabe ali dobre, se morajo izvesti, ker so pač podpisane in ratificirane. Ako se tekom izvajanja pokaže njihova absurdnost, se more misliti na možnost kasnejše proučitve obojestranskih pozicij. — Dogovori, sklenjeni v S. Margheriti z Jugoslavijo, so predloženi parlamentu. Kar se tiče programa gospodarske obnove, moram reči, da dosedaj izbrane metode niso pravilne. Bolje bi bilo, da se sklenejo trgovske pogodbe med dvema državama, kakor pa da se pripravljajo brezplodne plenarne konference. Kar se tiče Italije, hočemo zasledovati politiko ponosa in narodne koristnosti. Formula je zelo enostavna: nič za nič. Kdor želi imeti od nas praktičnih dokazov prijateljstva, jih more tudi sam doprinesiti.

ITALIJA IN VELIKA ANTANTA. KOREKTI ODNOSI Z JUGOSLAVIJO. ITAL. STALIŠČA NA ORIENTSKI KONFERENCI.

Kakor noče fašistična Italija, da se sklenjene pogodbe razderejo, tako se morajo tudi njeni zavezniki tega držati. Toda Italija zahteva od svojih zaveznikov, da izprašajo svojo vest, kaj so storili iz premirja. V porazgovorih z ministri Francije in Anglije nameravam z vso jasnostjo razpravljati o vprašanju antante v vsem njegovem obsegu in s tem tudi o problemu stališča Italije v antanti. Iz tega proučevanja bodo nastale dve možnosti: ali vsa antanta postane v resnici homogeni blok ravnovesja, največji z enakimi pravicami in dolžnostmi, ali pa je bila njena zadnja ura in Italija bo zadobila zopet svojo svobodo kretanja. Želim, da nastopi prva možnost, celo srčilo majanja temeljev orientalskega sveta in naraščajoče intimnosti med Turčijo, Rusijo in Nemčijo. Zasedlovali hočemo politiko miru, ne pa politike samomora. Ministrski predsednik omenja zelo prijateljsko razmerje s Švico. Omenja tudi korektno odnosa do Jugoslavije in Grčije in dobre odnose do vseh drugih dežel. Italija bo zadostila svojim obveznostim napram Avstriji. Kar se tiče Madžarske in Bolgarije bo skušala izpolniti ak-

tivno gospodarsko politiko. Glede Turčije je izjavil Mussolini: Na konferenci v Lausanni bo treba priznati dosedanja dejstva, seveda s potrebnimi jamstvi za promet skozi morske ožine, za interese Evrope in za krščanske manjšine. Čim bo Turčija dosegla, kar ima dobiti, ne sme več stavljal nadaljnjih zahtev. Imeti moramo pogum, da ji izjavimo: do tu in nič dalje. Le v takem tonu in z lojalnim zadržanjem zaveznikov inoremo preprečiti nevarnost zapletenja na Balkanu in s tem v Evropi. — Kar se tiče Rusije, smatram, da je prišel sedaj trenutek, da premostimo naše odnose do te države s staljša resničnostjo. Neglede na notr. zadeve Rusije, v katere se ne počemo vmešavati, ravno tako kakor tudi ne dopuščamo, da se inozemstvo vmešava v naše zadeve. Pripravljeni pa smo razmotrivati o možnosti končne ureditve. V vprašanju udeležbe Rusije na konferenci v Lausanni je Italija zastopala zelo širokogrudno nazoranje in upa, da bo v tem pogledu imela uspeh. Na predstoječi gospodarski konferenci v Bruslju bo Italija zastopala načelo, da tvorijo dolgovi in vojne odškodnine nedeljivo enoto.

SMERNICE NOTRANJE POLITIKE: VARČNOST, DELO, DISCIPLINA.

Ministrski predsednik je nato govoril o notranji politiki in dejal: Smernice za notranjo politiko se zrcalijo v treh besedah: varčnost, delo, disciplina. Finančni položaj države je resen, toda lahko se kmalu izboljša. Finančne politike, ki bo rešila državni proračun in preprečila polom, se ni treba proletarijata bati, ampak z njo bo le pridobil. Položaj v notranjosti države se je izboljšal, toda ne tako, kakor bi želel. Nasilnosti, ki se tu in tam pojavljajo, morajo prenehati. Svoboda državljanov, naj pripadajo katerikoli stranki, se mora zadržati. Vse vere se bodo spoštovale, zlasti katoliška. Zakonu se bo za vsako ceno pripomoglo do spoštovanja. Kdor se pregreši proti državi, bo kaznovan. Ta beseda velja vsem državljanom, in bo prijela ušesom fašistov, ki so se bojevali in zmagali, da dobe močno državo, ki se je sama z nezumljivo energijo dvignila nad vse manjšine, ki so zasledovale politiko bojevitosti. In ker besede same očitno ne zadostujejo, bo država izpopolnila silo, ki so določene za njeno obrambo.

Prvi zidi v angleški parlament.

London, 16. novembra. (Izv.) Včeraj so se vršile volitve po vsej Angliji v spodnjo zbornico. Danes do 5. zjutraj so bili znani sledeči izidi: izvoljenih je 159 unionistov (konservativci), 66 članov delavske stranke, 25 neodvisnih liberalcev (Asquithova skupina), 22 nacionalnih liberalcev (Lloyd Georgeva skupina) in 8 kandidatov raznih manjših strank. Minister za letalstvo Howa 1

in bivši minister Mac Namara sta zopet izvoljena, propadla pa sta državni podtahnik Stanley in priganjač konservativcev, Lisle Wilson. Dosedaj znani izidi izvirajo večinoma iz mestnih in industrijskih volilnih okrajev. Kakor piše »Daily News«, so unionisti doslej izgubili 27 sedežev in nacionalni liberalci 16, dočim je delavska stranka pridobila 36 mandatov, neodvisni liberalci pa 11.

SESTANEK MED MINISTRSKIMI PREDSEDNIKI VELIKE ANTANTE.

Pariz, 16. novembra. (Izv.) Angleški zunanji minister lord Curzon in francoski ministrski predsednik Poincaré se sestane v nedeljo in ponedeljek z ita-

janskimi ministrskimi predsedniki Mussolinijem v Territetu, kraju, oddaljenem približno 30 kilometrov od Lausanne.

Atene, 16. novembra. (Izv.) Bivši minister Rallis je bil aretiran.

KRALJEVIĆ GJORGJE NASTANJEN NA DVORU.

Beograd, 16. nov. (Izv.) Včeraj se je princ Gjorgje preselil na dvor, kjer mu je kralj Aleksander odkazal vrsto soban. Kraljević ostane na dvoru do svojega odpotovanja v Švico, kjer se bo zdravil. Princ bo vzel s seboj enega pobočnika in enega osebnega tajnika. Doznava se, da bo kraljević v kratkem napredoval za polkovnika.

POVRATEK POMOČNIKA FINANČNEGA MINISTRA PLAVŠIČA IZ INOZEMSTVA.

Beograd, 16. novembra. (Izv.) Pomočnik finančnega ministra Plavšić se je povrnil v Beograd s svojega potovanja v inozemstvo, kjer je razpravljal z zastopniki velikih bank in finančnih strokovnjaki o izboljšanju finančnega položaja naše države.

PASIČEVA NAVODILA DR. NINČIČU ZA ORIENTSKO KONFERENCO.

Beograd, 16. novembra. (Izv.) Ministrski predsednik Pašić je imel danes konferenco z ministrom za zunanje stvari dr. Ninčičem, na kateri mu je dal potrebna navodila za postopanje na orientski konferenci v Lausanni. Dr. Ninčić odputuje nocoj v Lausanne.

FAŠISTOVSKA ITALIJA SOLIDARNA S FRANCIOJO.

Pariz, 16. novembra. (Izv.) Novi italijanski veleposlanik baron Avezzano je izjavil v porazgovoru, da probuje italijanskega naroda zdaleka ne misli ogrožati francosko-italijanske odnose, ampak jih hoče še poglobiti. Kajti pobratinstvo v veliki vojni in sponi na skupno trpljenje in na skupno zmago sta vrnila italijanskemu narodu ves svoj pomen. Italijanska vlada namerava s Francijo sodelovati pri ohranitvi miru na vzhodu in zahodu.

RAVNATELJ HAMBURG - AMERIKE SEŠTAVLJA NOVO NEMŠKO VLADO.

Berlin, 16. novembra. (Izv.) Kakor poroča »Zeit«, je državni predsednik Ebert poveril generalnemu ravnatelju Hamburg-amerike paroplovne družbe, Cuno, nalog, naj sestavi novo vlado. Cuno je ta mandat sprejel.

Bo zna poročila.

Berlin, 16. novembra. Dunaj 9.77, Budimpešta 299, Milan 34.413, Praga 23.65, Pariz 49.875, London 33.815.25, New York 7505.18, Curih 137.655.

Praga, 16. novembra. Dunaj 0.0375, Berlin 0.37, Rim 141.25, avstrijske krome 0.037, Budimpešta 1.22, Pariz 207.75, London 139.375, New York 31.20, Curih 574.75, Beograd 48.50.

Dunaj, 16. novembra. Devize, Zagreb 289.75—270.25, Beograd 1159—1161, Berlin 9.45—9.75, Budimpešta 30.35—30.45, London 328.500—329.100, Milan 3341—3349, New York 73.675—73.825, Pariz 4894—4909, Praga 2247—2253, Sofia 531.50—532.50, Curih 13.505—13.535, Valute, Ameriški dolarji 73.250—73.50, bolgarski levi 490—494, nemške marke 9.35—10.35, angleški funti 328.000—329.000, francoski franki 4835—4865, italijanske lire 3307.50—3322.50, jugoslovanski dinarji 1153—1157, romunski levi 469—471, švicarski franki 13.420—13.480, češkoslovaške krome 2325—2345, madžarske krome 29.90—30.10.

Zagreb, 16. novembra. Devize: Dunaj 0.084—0.089, Amsterdam 2425—0, Berlin 0.74—0.94, Bruselj 375—0, Budimpešta 2.40—2.70, Bukarešta 38.75—40.25, Italija 280—284, Kodanj 1250—0, London 273.50—278.50, New York 61—62, Pariz 405.50—410.50, Praga 198.50—201.50, Sofia 40.75—0, Švica 1123—1133, Varšava 0.42—0.52, Valute: Ameriški dolarji 60—61, bolgarski levi 38.50 do 40.50, češkoslovaške krome 195.50—198.50, angleški funti 245—255, francoski franki 397.50—402.50, madžarske krome 2.45—2.75, napoleondori 0—235, nemške marke 0.85—0, romunski levi 38—39.50, italijanske lire 276—280, turške lire v zlatu 235—245.

Beograd, 16. novembra. New York 61.50, London 275.50, Pariz 410, Zeneva 1135, Praga 200, Solun 106, Bruselj 398, Budimpešta 2.60—2.62, efektive madžarske krome 3, Milan 285, Sofia 44, Amsterdam 2550, Berlin 0.87, Dunaj 0.088, efektive avstrijske krome 0—0.10, Bukarešta 40.60.

Curih, 16. novembra. Berlin 0.0725, New York 544.75, London 24.31, Pariz 36.35, Milan 24.95, Praga 17.35, Budimpešta 0.21, Zagreb 2.23, Bukarešta 3.50, Varšava 0.035, Dunaj 0.0072, avstrijske krome 0.0075.

Ali bo šlo tako?

Tajna predvolna diplomacija, ki je imela za geslo, da ni važno, kar se pove, ampak kar se zna zamolčati, je bila veliko zlo in je s svojimi praktikami vstvarila atmosfero nezaupanja med državami, ki se je morala prej ali slej razčistiti potom vojne. Zato je bila med prvimi točkami, ki jih je postavil teoretik Wilson kot pogoj za preprečitev bodočih vojen, odprava tajne diplomacije. Kakor marsikaj drugega, je ostala tudi ta Wilsonova želja le — želja in diplomacija hodi pogumno svojo nekdanjo pot dalje.

Gotov napredek pa se je vendar storil v tem oziru. Če se za sedaj še ni doseglo, da bi bila igra med državami javna (ali le to sploh mogoče?), se je doseglo vsaj to, da ve narod, oziroma njegovi legitimni zastopniki, kako zunanjo politiko vodi vlada. V to svrbo obstojajo parlamentarni odbori za zunanjo politiko, ki nimajo samo pravice, da se informirajo glede zunanje politike, ampak imajo tudi pravico kontrole nad zunanjo politiko. To je seveda drugod, kati ko se je sprožila pri nas misel takega parlamentarnega odbora za zunanjo politiko, demokraci misli niso vzeli resno, radikalni pa so napravili iz odbora za zunanjo politiko kabinetno vprašanje. Tako je ostalo pri nas vse lepo pri starem in potem ni čudno, če je prišlo na tajni seji parlamenta zaradi osemstomiljonskega kredita do takih scen, ker so se gotovi poslanci vprili, da bi glasovali za kredite ko ne vedo, zakaj se bodo

krediti porabili. Vladi seveda se do zadnjega trenutka ni zdelo potrebno, da bi bila svoje zahteve motivirale in razjasnile zunanje politični položaj. Tako je bil parlament postavljen pred gotovo dejstvo.

In to dejstvo najbrže ni preveč razveseljivo. Kemal, angleško-francoske difference, negotovost stališča italijanske politike v antanti, rusko-turška in nemško-ruska zveza: vse to in še marsikaj drugega so dejstva, ki ne obetajo nič dobrega in jasno kažejo, da padajo podloge, na katerih stoji sedanji provizorični mir. Tudi približevanje Radića Belgradu razodeva, da ni prišla imcljativna od njegove strani ali vsaj ne samo od njegove in da bo šel — če bo šel — v Belgrad zaradi — zunanje in ne zaradi notranje hrvatske politike!

In v taki zunanje politični situaciji in antitah, ki se potresavajo od povojne revolucije, ki gre od enega konca sveta do drugega in se pokaže zdaj tu zdaj tam, se naša vlada ne zveni za narod in njegovo mišljenje, ampak sklepa in dikta sama na svojo odgovornost, da človek nehoté dobi vtis in prepričanje, da bo treba Jugoslaviji postaviti v kritičnem momentu v boj le eno edino komandno, ki je bo vodil Pašić in ki bo obstajala samo iz ministrov na razpoloženju.

Dvomimo, če je tako vladanje modro in varno.

Pred novo akcijo hrvatskega bloka.

OPTIMIZEM HRVATSKEGA BLOKA O DOSEDANJH RAZGOVORIH. NOV SESTANEK Z NAČELNIKI VSEH OPOZICIONALNIH STRANK IN SKUPIN.

Zagreb, 16. novembra. (Izv.) »Slobodna Tribuna« piše o konferencah odposlancev hrvatskega bloka v Beogradu: Delegati hrvatskega bloka dr. Drinković, dr. Krnjević in Predavac so v svojih porazgovorih z zastopniki vseh strank, zlasti pa z Ljubo Davidovićem in Stojanom Protićem, dobili vtis, da so se v Srbiji naziranja zelo izpremenila, posebno kar se tiče hrvatskega vprašanja. Uverili so se, da je mogoče takoj začeti z večjo akcijo za sporazumno delo, ki naj bi strmoljavilo sedanji režim. Zaradi tega se sestanejo te dni zastopniki hrvatskega bloka in načelniki vseh opozicionalnih strank in skupin, ki streme po sporazumnim delom s Hrvati in za tem, da se zruši Pašić-Pribičevićev režim. Na tem sestanku bo govor tudi o podrobnostih za sporazumno akcijo. Plenum hrvatskega bloka je sklican za 25. november, toda do važnih odločitev pride lahko že prej, ker je glavni odbor hrvatske republikanske seljačke stranke že pred poldrugim letom sklenil, da morejo njeni poslanci iti v parlament v Beograd na poziv predsedništva

stranke. Zaradi tega se morejo nadaljnje odločitve hrvatskega bloka pričakovati z optimizmom.

Zagreb, 16. novembra. (Izv.) Današnji »Hrvat« piše na vodilnem mestu o konferencah odposlancev hrvatskega bloka v Beogradu: Delegati hrvatskega bloka (dr. Drinković, Predavac in dr. Krnjević) so informirali zastopnike vseh opozicionalnih strank in skupin ter nekatere glavne zastopnike srbijskega pokreta o pravem položaju. Razpravljali so o sporazumu s Hrvati in jih informirali o stališču hrvatskega bloka napram neznosnim razmeram, ki so posledica Pašić-Pribičevićevega režima in opozarjali na resni mednarodni položaj. V teh porazgovorih se je doseglo 1. sporazumno naziranje, da sedanje razmere zahtevajo skupno hrvatsko-srbsko politično orijentacijo in ne le trenutno parlamentarno sodelovanje, in 2. da se pogajanja te dni nadaljujejo v skupnem sodelovanju z vsemi navedenimi zastopniki, katerim bo s strani hrvatskega bloka prisostvoval tudi njegov predsednik Stjepan Radić.

Seja ministrskega sveta.

JUNKTIM MED URADNIŠKIM IN DAVČNIM ZAKONOM. ENKRATNA PODPORA URADNIŠTVU.

Beograd, 16. novembra. (Izv.) Na včerajšnji seji ministrskega sveta so demokratski ministri stali v vprašanju uradniškega in invalidskega zakona na stališču, da mora vlada iskati potrebne viire dohodkov za rešitev tega vprašanja. Zaradi tega so predlagali, naj se izdatki za invalide vstavijo v proračun, da pa se med uradniškim in davčnim zakonom ustvari junktim, da se istočasno preloži, to je v istem zaseda-

nju, ker je za oba zakona predviden čas enega leta, da se uveljavita. Ministar Pribičević in dr. Žerjav sta predlagala, naj se do uveljavljanja uradniškega zakona dovoli državnim nameščencem podpora v izmeri enomesečnih prejemkov in da se draginske doklade povišajo. Ta predlog je bil sprejet. Kot kritje za te izdatke naj bi se zvišali gotovi davki.

Smernice naših delegatov na orientski konferenci.

Beograd, 16. novembra. (Izv.) V ministrski sobi narodne skupštine je bila konferenca, na kateri se je pregledalo gradivo, ki naj služi kot navodilo za zunanje ministra dr. Ninčiča in jugoslovansko delegacijo na orientski konferenci v Lausanni. Dr. Ninčić odputuje nocoj v Lausanne v spremstvu poslanika v Parizu dr. Spaljkovića, načelnika političnega oddelka ministrstva za zunanje stvari Hristića, nadalje Milovanovića in gimnazijskega profesorja Dragutina Ilića kot strokovnjaka za vprašanje sovjetske Rusije. Jugoslovanski poslanik v Sofiji Milan Rakić in taj-

nik v zunanjem ministrstvu Gjorgjević sta že odpotovala v Lausanne. Kakor se doznava, bo naša delegacija zahtevala na orientski konferenci v Lausanni, naj se zahteve Turkov kolikor mogoče omeji. Naša delegacija ne bo samostojno nastopala, ampak se bo v sporazumu z zavezniki skušala ubraniti turškim zahtevam. Lausannska konferenca bo reševala tudi druga vprašanja, in zaradi tega ne morejo biti navodila, ki jih je vlada dala naši delegaciji, popolna, ker se ne ve, kakšna vprašanja pridejo na tej konferenci in razgovor.

Med pristaši hrvatskega bloka vlada različno naziranje. Ena struja namerava prepustiti odločitev Radiću kot voditelju bloka, druga pa je brezpogojno zato, da se opusti sedanja blokaška politika

in da gredo poslanci v Beograd. Srbski politični krogi menijo, da bi hrvatski blok dosegel pravico do izpolnitve svojih zahtev samo potom sodelovanju v narodni skupščini.

Tajinstveni morilec deklet.

(Nadaljevanje.)

Davis ni niti trenil z očesom.

»Taka pisma nas ne motijo več. Vsak dan dobivamo pisma, ki naznanjajo nove umore in so podpisana od Jaka, toda vsa brez izjeme so se dosedaj izkazala za potvorbe.«

»Ne, ne!« je dejal došlec hitro. »To pisavo smo primerjali z onim pismom, v katerem nam je Jak naznanil umor Kathe Lonsdale. Pisava v tem pismu je popolnoma ista kot v onem.«

Polijski ravnatelj je že vzel pismo v roke in ga čital, očividno prestrašen.

Polijsko ravnateljstvo londonsko!

Zalibog sem bil zadnje dneve zadržan in nisem mogel, kot dosedaj, soditi nesramnih vlačug za njihova nepoštena dejanja.

Ker so se namenoma raztrosile o nekaterih napačne vesti o izropanju revnih pomorščakov in delavcev, moram sedaj vsak posamezen slučaj strogo preiskati. — Kljub temu pa se je ena teh žensk predzrnila zopet obrati nekoga siromaka za vse njegovo premoženje.

Jutri ponoči boste našli mrtvo truplo te nesramnice v Grajskem drevoredu!

To je moj neopovrgljiv sklep.

Jak.

»Grajski drevored? — tudi ta leži v mestnem okraju Whitehaple in v bližini Themse,« je dejal Davis. »O, da bi bila napoved tega pisma resnična!«

»Pisava je popolnoma ista kot v onem prvem pismu,« je zagotovil došli policijski uradnik ponovno.

Davis se je obrnil do policijskega ravnatelja.

»Kaj mislite vi o stvari?«

»Tukaj je mogoča samo ena odločitev! Jutri moramo zastražiti Grajski drevored kolikor najbolj mogoče. Jaz sam se podam tjakaj, da se na vsak način prepreči umor.«

Detectiv se je naenkrat zasukal in pogledal proti vratom.

»Kaj pa imate, gospod Davis?« je začudeno vprašal ravnatelj.

»Ali ste opazili obadva policista, ki sta ravnokar še stala med vrati?« je vprašal Davis tiho.

»Seveda, toda kaj je posebnega na tem? Najbrže sta prišla kako poročilo.«

»Čudno,« je zamišljeno dejal Davis.

»Kaj pa naj bo čudnega?«

»Kadar pridem semkaj, vedno vidim ona dva stražnika in večkrat se mi je zdelo, da šepčeta med seboj.«

»Mislim, da se motite, gospod Davis.«

»Ne, gospod ravnatelj! Ta dva policista sta mi že večkrat dala misliti! Zakaj se tiščita vedno drug drugega? In sedaj sta se naenkrat tako hitro odpravila, da je to takoj zbudilo mojo pozornost. Če ima Jak pomagalec — in to je izven vsakega dvoma — potem jih lahko vtakne tudi v policijsko uniformo.«

To se mi ne zdi verjetno,« je dejal ravnatelj smehljaje. Davis je zmajal z rameni, toda na tistem je sklenil, da bo oba sumljiva stražnika prihodnjič nagovoril in jima natanko izprašal vest. Za enkrat jih ni mogel dobiti, ker sta zapustila pisarno in kot se je Davis prepiral, tudi poslopje policijskega ravnateljstva. Obrnil se je tudi na nekatere osebo znane mu policiste, toda nobeden ni bil pazil na osumljenca. Vsled tega je moral pač čakati toliko časa, da se zopet snide z obema, ki mu nista ugajala.

Zopet se je obrnil na svojega predpostavljene, ki je stal ob brzovajnem aparatu in oddajal brzovajko policijskemu prezidentu. Končno je vstal in vprašal Davis:

»Whitehaple pustite še vedno strogo nadzorovati, kaj ne?«

»Seveda, gospod ravnatelj! Še nikdar ni bilo tamkaj toliko stražnikov in detektivov, kot sedaj. Sicer pa je postalo sedaj tamkaj zelo mirno in celo najhujše beznice ter igralnice so skoro prazne.«

»In preiskava pristaniških krčem ni imela nobenega uspeha?«

»Nobenega, gospod ravnatelj! Prijeli smo sicer cel kup večjih in manjših zločincev, toda Jak se ne nahaja med njimi. Če je krvoločni morilec res pisec tega pisma, potem je gotovo naobrazen človek. Navaden, propadel zločinec bi nikdar ne sestavil takega pisma.«

»Popolnoma istega mnenja sem kot vi. In sedaj pripravite vse za zvečer; jaz se bom sam osebno udeležil ekspedicije.«

»Na svidenje torej,« ravnatelj! Na svidenje v Grajskem drevoredu!«

Izginila brez sledu.

Drugo predpoldne je stopal Viljem Morris proti svojemu domu, kjer se že več dni ni pokazal. Ko je stopil v hišno vežo, se je zdrznil.

»Kakšen nenavaden hrup pa je to? Vptije in tekanje! Kaj za vraga pa se je pripetilo! Pa vendar ne...? Ne, ne, to je nemogoče!«

Stopil je v stanovanje. Nasproti mu je prišla neka služkinja. Objokani dekletov obraz ga je še bolj osupnil.

»Kaj pa se je zgodilo? — Ali je kdo bolan?«

»Ne gospod. Toda milostljiva gospodična je včeraj zvečer odšla z doma in se do sedaj še ni vrnila.«

Mladi mož je smrtno prebledel.

»Kje je teta?«

»Gospa Morrisova je zgoraj v svoji sobi.«

V nekaj skokih je bil Viljem zgoraj in ne da bi potrkal, je drvel v teto sobo.

»Oh Viljem, končno —« je ihtela gospa Morris, medtem ko mu je šla naproti. »Strahu in trpljenja sem vsa iz sebe. Pomisli samo, Elen je izginila!«

»Kam je šla?«

»Baje na obisk k neki svoji prijateljici, toda tam je ni bilo.«

»Ne boji se teta. Jaz poznam Eline prijateljice in jih takoj obiščem. Elen je gotovo ostala pri kateri izmed njih. Saj ne more biti drugače — takoj se podam na pot.«

Mladi mož je zapustil sobo in je ravno hotel zdrveti po stopnicah navzdol, ki je slišal, da ga nekdo kliče. Nejevoljen se je ozrl. Bila je stara kuharica, ki je hitela k njemu.

»Kaj je?« jo je osorno vprašal. »Jaz nimam časa.«

»Oh, le poslušajte me, povedati vam hočem nekaj, kar se tiče gospodične.«

Viljem je postal pozoren. »Kaj veste? Povejte hitro!«

»Predvčerajšnjim sem videla, kako se je podala gospodična v vašo sobo. Bila je objokana in izgledala je jezno.«

»Nemogoče!«

»Da gospod. Gospodična je ostala dolgo časa v vaši sobi in ko je prišla venkaj, je bila bleda kakor zid. Moj Bog, sem si mislila, sedaj je nekaj zvedela od našega gospoda.«

Starka še ni izgovorila do konca, ko je že dirjal Viljem kot blazen v svojo sobo. Hitro je potegnil ključ iz žepa in odprl vrata. Takoj mu je bilo vse jasno. Na tleh pred pisalno mizo je ležala ena tako dobro znanih mu slik.

»Prokleti norec! Ali nisem mogel že davno sežgati teh mrtvih prič moje strasti? Gotovo je Elen našla skrivni predal in sedaj misli, da je ne ljubim več.«

Hitro je odprl skriti predal.

»Nobenega dvoma ni več, da je bila tukaj in da je vse videla. Vsled tega je tudi zapustila dom. O Elen, Elen, imaš prav. Nisem vreden, da bi zrl v tvoje zveste oči!«

Naenkrat se je zdrznil in njegov pogled je postal strašno srep.

»Moj Bog, pa vendar ni napravila iz obupa kako nepremišljenosti? — Tako goreče me ljubi in sedaj misli, da sem jo izdal. — Takoj moram v svojo hišo v Pobrežni ulici, tamkaj

se zbera danes vsi moji ljudje. Takoj morajo preiskati ves London in mi privedi Elen nazaj!«

Naenkrat se je nasmehljal.

»Sedaj mi je vse jasno. Če bi se Elen ne hotela vrniti, potem bi ne šla brez slovesa od ljubljene matere. Samo preizkusiti me hoče, kako da se bom obnašal po njenem odhodu. Popolnoma gotovo se nahaja Elen pri eni svojih prijateljic, samo da bi me ustrašila.«

Zamišljen se je vrgel v naslonjač.

»Da ne morem premagati svojih divjih strasti. Nikdar ne morem ukrotiti svoje vrele krvi. Toda poskusiti moram. Elen je edino bitje, ki je resnično ljubim. Ko se vrne, moram napeti vse sile, da jo zopet potolažim in pridobim zase. Šest mojih najzanesljivejših pomagačev mora takoj pričeti iskati Elen. Njihovim očem se ne bo skrila. — Če bi se jaz javil pri njenih prijateljicah in povpaševal po nji, bi se gotovo pustila zatajiti.«

Viljem se je vrnil k svoji teti, ki se je začudila, da ga že zopet vidi.

»Pomiri se ljuba teta. Kakor sem ravnokar zvedel, je Elen zvedela nekaj o moji osebi in sedaj misli, da ji predpostavljam drugo damo. Gotovo se zadržuje pri kakih svoji prijateljici, da bi me prestrašila. Takoj se odpravim v Westend in upam, da ti Elen pripeljem še danes domov.«

Gospa Morris je pomirjena vzdihnila. Rada bi stavila še nekaj vprašanj na svojega nečaka, toda ta je že zapustil sobo.

Viljem je krenil v smeri proti predmestju ob Themsi. Pred neko skrito pristaniško krčmo se je ustavil, se ozrl naokoli in hitro vstopil.

Čez dobro uro je zopet zapustil krčmo. Takoj nato je stopilo iz krčme šest mož, oblečenih v obleko navadnih meščanov, ki so se takoj odpravili v smeri proti Westendu. Morris jim je dal adrese Elinih prijateljic, pri katerih naj bi poizvedeli, ne da bi vzbudili pozornost, kje da se nahaja Elen.

Medtem je postalo poldne. Viljem se je podal v majhno, pivnico, kjer je bil edini gost. Vsedel se je v kot, se nekoliko okrepčal, potem pa se je prepustil svojim mislim.

»Nič ne pomaga, mladega krmarja moram posvetiti v vse tajnosti svoje podmornice. Starec, ki stoji sedaj ob krmilu, ni več za rabo. Naj napravi majhno napako in jaz sem zgubljen. Že zadnjič ni bil takoj na mestu, ko sem zdrčal po bregu. Enkrat bo še šlo: naznanil sem svoje dejanje in svoje besede nisem še nikdar prelomil. — Ha, to bodo gledali, ko si bom sredi med njimi poiskal svojo žrtev. Poznam tudi že vlačugo, ki pride tokrat na vrsto. Alice Makenzie je, katere je obrabljene revne mornarje »Stelle«. Prav do nagega vse jim je pobrala. No, dolgo se ne bo veselila svojega plena. Zvedel sem, da se drži vsak večer v Grajskem drevoredu. Tam misli, da je varna pred Jakom, ker do sedaj so pod njegovim nožem padale vlačuge samo ob bregu Themse. — Haha, če bi vedela, kako blizu je pogibelji, bi se v smrtnem strahu skrila v najtemnejši kotiček.«

Viljemove oči so bleščale v strašnem ognju, kot da je vidi svoje žrtev pred seboj. — Čez nekaj časa je nehote vzel v roke nek časopis.

»Paziti pa se moram vendarle, ker moja ogleduha sta mi javila, da bo policija nagnala na mojo sled krvne pse. Sicer se teh živali ne bojim, toda lahko pride slučaj, da se ne bom mogel takoj po dejanju umakniti k Themsi. Potem bi se pač nahajal v veliki nevarnosti. Sicer imam svoje pomagače pri roki, toda tudi ti se ne smejo izpostavljati aretaciji. — Sedaj mi pride na misel, da moram danes obiskati še Johna. Samo on more biti izdajalec, ki je izdal policiji način našega trkanja. Lopova prepustim svojim pomagačem, naj oni obračunajo z njim.«

Nejevoljen si je potisnil klobuk na glavo in zapustil pivnico. Nadaljeval je svoj izprehod in prišel polagoma v neko predmestje. Tukaj je pospešil svoje korake. Naenkrat je zadovoljen smehljaj preletel njegovo obličje.

»Ne, ne motim se. Tamle je John, izdajalec, v pogovoru z možem, ki bi naj se bil že enkrat priključil naši družbi, kate-

rega hudobni karakter pa ni spadal k nam. Ta dva nas hočeta izdati! O tem ni nobenega dvoma več.«

MALI OGLASI

PRODAJA:

KOBILO, uporabno za vsako vprego, z opremo, ter dobro ohranjen »breck« pri Anton Jeler, Sevnica ob S. 825

500 m SUHIH RUKOVIH DRV in več sodov vina, novega in starega, lastnega

oridelka Ivan Heller, Breg pri Ptulju. 827

DOBROIDOČO PEKARNO z vsem inventarjem, z električno razsvetljavo. Cena po dogovoru. Zg. Poljskava pri Pragerskem. 819

APNO la, garantirano dobro žgano iz vodnega kamena (krogle) več vagonov za takojšnjo ali poznejšo dobavo po zmernih cenah. Istotam 1 vagon smrekovih suhih pločev, 50 mm debeline. Več pove Stefan

Gruden, trgovec z lesom in anom. Stranje pri Kamniku. 818

HISO V BELIAKU (Koroško) na epem kraju, s prostim stanovanjem, trnastim vrtnom, 21 prostorov, vodovod in drvarnice in lepim vrtnom no nizki cen! takol. Ignac Wedam, Beljak, Flussgasse 10. 812

SLUŽBE:

STAVBENI POLIR, popolnoma samostojen, se sprej-

me v stalno delo. Ponudbe z navedbo dosedanjih praks in šolske izobrazbe je doposlajati na naslov: Jakob Vodopivec, stavbeni podletnik v Zagorju ob S. 823

VDOVA SREDNJE STAROSTI, samostojna gospodinja išče primerne službe vsled družinskih razmer. Vajena je vsakega dela, vodi tudi večje poslaste. Govori tudi nemško. Ponudbe na upravo lista pod »Gospodinja« 817

DVA KLEPARSKA POMOCNIKA sprejme Justin,

Klepar, Glince, p. Vič, Ljubljana. 816

GOSPODIČNA iz ugledne rodbine želi mesto prodajalke ali blaginčarke. Ima več let pisarniške prakse. Ponudbe prosil pod »Marilijva in zanesljiva« na upravo lista. 756

RAZNO:

PEKARNA na prometnem kraju se vzame v našem. Ponudbe na upravo lista pod št. 824.

ISČE SE KOMPANJON k mesa skit in prekajevalski »bitl« izurjen v tej stroki s kapitalom 40.000 do 50.000 kron. Obrt je na prometnem kraju in dunajsko urejena. — Naslov pove uprava. 798

Razno perilo za dame, gospode in deco priporoča trdika

A. & E. Skaberne, Ljubljana, Mestni trg 10.

1. Stiepušin
Sisak
najbolje
tambure, žice,
partiture
i ostale
potrebštine
na svo glaz.
bala.

L. Mikuš, Ljubljana
Mestni trg 15
izdelovalci
dežnikov
Na drobno! Na debelo!
ZALOGA
sprehajalnih palic.
Popravila točno in solidno.

Zahvala.
Povodom prerane smrti našega predobrega očeta, odno-
sno brata, strica, gospoda
Aloizija Novaka
strojnega ključavničarja
Izrekamo najpristranejšo zahvalo vsem prijateljem in znancem,
ki so pokojnika spremili k večnemu počitku.
Zlasti se zahvaljujemo njegovim sodelavcem, ki so ga
v ljubezni in spoštovanju pripeljali ob koncu njegovega dela
domov, vsem rokodelcem, kovinarjem in gasilcem za poklonjene
vence in častno spremstvo, ravnateljstvu papirnice v Vevčah za
darovani venec, in vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.
Končno izrekamo iskreno zahvalo tudi pevskemu odseku
„Sokola“ v Polju za pretresljivo petje žalostink in čč. duhovščini.
D. M. v Polju, dne 16. novembra 1922.
Rodbine Novak - Röthl - Loy.

Skladišča!
Uprava Ljubljanskega velesejma
odda prostore v svojih razstavnih
paviljonih vsem trgovcem v svrhu
vskladitve ognjevarnega blaga do
poletja proti nizki odškodnini.
Obrniti se je na velesejski urad na razstavišču telefon 140.

Jamski les
kupi
premogokop Ključarovi pri Ormožu.

Izvežbane RUDARJE
učne kopače in pomožne delavce sprejme
premogokop Ključarovi pri Ormožu.

Tvornica kuvert
Fran Mulec in drug v Ljubljani
obratuje sedaj:
Vožarski pot št. 1
(vozel Karlovske ceste) ter se priporoča za dobavo
vseh vrst kuvert.

vsaki čas po
najnižjih cenah
pri
Perje E. Vajda
Izvoz divjačine in perutnine
ČAKOVEC, Medjimurje
(Jugoslavija.)
Brzjavlj: Vajda, Čakovec. — Telef. 59.

50 vagonov GRAMOZA
za posipanje ceste kupi premogokop Ključarovi
pri Ormožu. V ponudbi se naj navede cena
naloženo v vagon, in nakladalna postaja.